

Spremljevalni program:

sreda, 4. oktober 2023, ob 18. uri

Vodstvo po razstavi z umetnikoma in kustosom

Kolofon razstave:

Nika Oblak & Primož Novak: *In zdaj nekaj popolnoma drugačnega 16*

27. 9.– 12. 11. 2023,
Galerija Ivana Groharja
Loški muzej Škofja Loka

Zanj: Aleksandra Saša Nabergoj
Kustos: Saša Nabergoj, Boštjan Soklič
Oblikovanje galerijskega lista: Žan Kobal
Jezikovni pregled: Ana Kodelja
Prevod: Mateja Žuraj
Tehnična ekipa: Vida Grah, Boris Krajnc, Branko Lampe

Galerija Ivana Groharja

27. 9.–12. 11. 2023

Kustos: Saša Nabergoj in Boštjan Soklič

Nika Oblak & Primož Novak

IN ZDAJ NEKAJ POPOLNOMA DRUGAČNEGA 16

Na razstavi *In zdaj nekaj popolnoma drugačnega 16* predstavljamo dela vizualnih umetnikov Nike Oblak in Primoža Novaka, ki sta na področju sodobne umetnosti kot dvojec aktivno navzoča že dvajset let. Njuna praksa vključuje video, fotografijo, instalacije, kinetične instalacije, prostorske intervencije in performans. Razstava v Galeriji Ivana Groharja ponuja izbor del iz obsežnega opusa, v katerem prepoznavamo neposredne implikacije na trenutno ekonomsko in družbeno realnost. Umetnika lucidno in humorno obravnavata absurde sodobnega sveta, hkrati pa raziskujeta kompleksne mehanizme današnje neoliberalne stvarnosti. Izbrali smo pet projektov, ki se osredotočajo na kontroverzne vidike sodobnega življenja (pasti potrošništva, nevarnosti nekritične rabe tehnologij, ambivalenca med realnostjo in fikcijo, represivne strukture dela in politike) in družbene odnose. V delih, ki so nastala med letoma 2005 in 2020, izpostavljata posameznika, ujetega v kolesje vsakodnevnih rutine, zapolnjene s ponavljajočimi se protokoli (velikokrat) povsem nesmiselnih akcij.

Razstava *In zdaj nekaj popolnoma drugačnega 16* je ilustracija sodobnosti, v kateri sta resničnost in svet medijev v tesnem prepletu, humanistični principi pa so (žal) podrejeni ekonomskemu. Razstavljene vsebine so zgodbe o človeku, podvrženem ponavljajočim se vzorcem, kompetitivnosti, prisotnosti na družabnih omrežjih, službi, nenehnemu absorbiranju informacij in dražljajev, ki mu po eni strani vzbujajo občutek varnosti, pripadnosti in izpolnjenosti, po drugi pa odmik od lastnega bistva in temeljnih humanističnih vrednot (metaforični tek v prazno).

V prvem galerijskem prostoru razstavljamo deli *Od kod prihajamo? Kdo smo? Kam gremo?* in *Brez naslova*, v drugem pa *Krik*, *Neskončnost* in *Naredila sva to in ono*.

Od kod prihajamo? Kdo smo? Kam gremo? iz leta 2019 je kinetična videoinstalacija, ki jo lahko razumemo kot refleksijo napredka in aluzijo na našo stalno interakcijo s tehnološkimi napravami. Moški performer se znotraj LCD zaslona nenehno premika, a ne napreduje. Ujet v

ekran in prilagojen gibanju le-tega neprestano hodi ter se (v smislu suspenza) preoblikuje v zobnik mehanizma. Takrat postane del aparature in njen suženj. Neobičajna naprava nas spomni na podganje dirke, na brezkončne in (mnogokrat) nesmiselne ter celo stresne interakcije s sodobno tehnologijo. Naslov instalacije je povzet po Gauguinovemu ikoničnem delu z istim naslovom, vsebina pa je izvirna referenca na Chaplinov film *Moderni časi*.

Serijske fotografije *Brez naslova* je nastajala med letoma 2010 in 2020. Gre za koncept, ki oba ustvarjalca postavlja v različne vloge ali kontekste, to pa je tudi temeljna značilnost in stalnica (kontinuum) njune umetniške prakse. V okviru serije *Brez naslova* se poigravata s klišeji, navzočimi v svetu umetnosti desetletja ali celo stoletja. Naslovi del so izpeljanke tipičnih naslovov, ki se v umetnosti (ne glede na geografsko ali etnično opredelitev) nenehno ponavljajo in reciklirajo (*Brez naslova*, *Fontana*, *Avtoportret* idr.). Serijo sestavljajo fotografije *Fontana*, *po Duchampu*, *Naumanu*, *Signerju* in *mnogih drugih*; *Homage Niki Oblak & Primožu Novaku*, *Brez naslova* in *Avto portret* (2061).

Video *Krik* iz leta 2015 izhaja iz ikonične podobe *Krik* slikarja Edvarda Muncha. Delo je vsebinsko zgoščeno, simbolično močno, ekspresivno pretresljivo in pomenljivo. Gre za radikalen (brezčasen) simbol človeške tesnobe. Prikazuje protagonistko v (sprva) globoki osredotočenosti, ki nato izkriči svojo bolečino in stisko na vso moč. Ob tem z glasom (krikom) razbije zaslon. Video razkriva osebno, dramatično pripoved, soočenje z lastnimi travmami in vseprisotnimi, vedno aktualnimi eksistencialnimi vprašanji. V ospredju zgodbe sta vzdušje in občutje, ki nas asociativno povežeta z nemškim ekspresionizmom. *Krik* je osrednji simbol ekspresionizma, tako na področju filma kot v gledaliških predstavah.

Neskončnost (digitalna) je videoinstalacija iz leta 2020, ki (digitalno) prikazuje motiv teka. Podoba glavnega junaka, ki teče v neskončni in nesmiselni zanki od zaslona do zaslona, lahko razumemo kot manifestacijo

mita o Sizifu; ta je bil z božjo kaznijo obsojen na večno kotaljenje skale na vrh pobočja, ki pa se je tik pred doseženim vrhom zopet skotalila nazaj. Umetnika z gesto perpetualnega absurdnega početja opozarjata na samoumeven odnos ljudi do tehnološkega napredka, kažeta na nujnost prilagajanja vsem vrstam sprememb in kritično izpostavljata rahljanje osnovnih humanističnih vrednot.

Projekt *Naredila sva to in ono*, ki je nastajal med letoma 2005 in 2007, je sestavljen iz serije 43 fotografij in serije 13 videoposnetkov. Je humorna (psevdo)interpretacija doseganja Guinnessovih svetovnih rekordov, ki temeljijo na neobičajnih, skoraj že absurdnih idejah. Nika Oblak in Primož Novak vzbudita gledalčevo pozornost s spektakularnimi in zabavnimi podvigi, ki so prisposode za občo obsedenost z uspehom in slavo v sodobni družbi. Občutek neposrednosti, ki ga projekt vzbuja, je lasten tudi oglaševalcem, reporterjem, avtorjem resničnostnih oddaj in realnostnih spektaklov.

Videoprodukcija je kot medij na Slovenskem prisotna že skoraj pol stoletja. Gre za medij z lastnimi specifikami, ki je vpet v družbene in produkcijske okvire. Njegovi začetki so v tesni povezavi s konceptualnimi (alternativnimi) praksami; slednje so porabljale video kot element umetniške akcije in sredstvo za dokumentiranje različnih umetniških praks v javnosti. Nika Oblak in Primož Novaku predstavlja video samostojni medij – več kot prikladno konstitutivno izrazno sredstvo za uresničevanje idej, ki jih v drugih medijih ni mogoče uresničiti, ter možnost za neposredno komunikacijo z občinstvom. Njuna dela so samorefleksivna, izpolnjena z veliko mero ironije in humorja ter družbeno kritičnostjo, manjši poudarek pa namenjata manipulaciji in transformaciji slike. Njune kompleksne zgodbe v kontekstu avtorske intermedijske prakse se približujejo filmskemu podajanju. Kot take vzpostavljajo lok z domačo videoprodukcijo v devetdesetih letih prejšnjega stoletja, ki je izpostavila individualno avtorstvo, video pa se je z alternativnih prizorišč »preselil« v galerije in filmske festivale.

Videopripovedi Nike Oblak in Primoža Novaka so sinteza osebnih izkušenj, presajenih v širši vsebinski kontekst, v katerem umetnika običajno prevzameta tudi vloge glavnih protagonistov. Navdih jemljeta iz stvarnega sveta in imaginacij, informacije pa podajata prek zgodb, ki nas lahko zabavajo, prevzamejo, ganejo ali samo kratkočasijo. Nika Oblak in Primož Novak na polje sodobne slovenske umetniške scene prinašata svež videožanr, ki sledi naraciji igranega filma. Gre za kombinacijo fikcije in realnosti, ki izmišljene dogodke prikazuje dokumentarno, vendar premišljeno strukturirano, oblikovno izpiljeno in izčiščeno. Vsebine predstavljata kot dokumentarne zapise – podmnožico ali podžanr lažno dokumentarnega sloga filmskega ustvarjanja (mockumentary prank docs). Pri tem zavestno brišeta meje med filmskimi žanri in videoumetnostjo ter soustvarjata svet na participativen in interaktiven način.

Boštjan Soklič, kustos Loškega muzeja Škofja Loka

Nika Oblak & Primož Novak (Ljubljana, Slovenija) kot tandem na področju sodobne umetnosti delujeta od leta 2003. Oba sta po koncu študija na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani izobraževanje nadaljevala v Berlinu. Njuna dela so bila predstavljena na uglednih prizoriščih sodobne umetnosti po vsem svetu: Šarjaški bienale (UAE); Japonski festival medijske umetnosti, Tokio (JP); Istanbulski bienale (TR); Bienale Cuvee, Linz (AT); Transmediale Berlin (DE); FILE Sao Paulo (BR) idr. Prejela sta številne štipendije in nagrade, med drugim CYNERTART Award (DE), ACC_R Creators in Lab Grant, Asia Culture Center (KR), častno omembo na WRO Media Art Biennale v Wrocławu (PL), Beli Aphroid, nagrado za umetniške dosežke, ki jo podeljuje KIBLA MMC (SI) in Priznanje Riharda Jakopiča (SI). Živita in delata v Ljubljani.